22. Dubbel torsk

25 september– 12 oktober 1979

Som på en given signal slog tidningarnas ledarskribenter till. Samstämmigt krävde man ingrepp från olika håll. Hur kunde detta hända i Sverige? Förhållandena på Sjöfartsverket jämfördes med öststatsdiktaturernas metoder. Generaldirektören kunde inte köpa sig arbetsro på det här sättet och man frågade om ledningen var vuxen sin uppgift?

Trycket på verksledningen ökade för varje timme. Via Aftonbladet fick jag hälsningar från en lots på Landsort. "Vi vet att du har rätt, så ge för allt i världen inte upp", var det uppmuntrande beskedet. Expressen gjorde en sammanställning över oss som trakasserats på verket genom åren. Jag var långt ifrån ensam.

Sjöfartsverket fortsatte att försöka göra sig av med kritiker. Arnljot stod förstås på tur sedan länge. Samtidigt som jag förflyttades fick Arnljot ett erbjudande att förtidspensionera sig. Expressen frågade personalchefen varför, och fick svaret att det var en vink från någon av avdelningscheferna. (Expressen 25.9.79)

Det kom också en flod av reaktioner mot Sjöfartsverket från allmänheten. Upprörda människor ringde och skällde. Verksledningen var i behov av lite motvikt i debatten. Informationschefen gick ut med ett pressmeddelande och förklarade att jag inte var fånge, utan en anka – ”pressanka”.

Nästa dag fortsatte kanonaden mot verket med oförminskad styrka. Arnljot intervjuades i Aftonbladet. Han berättade om stämningen på jobbet och sparade inte på krutet.

I Expressen klev en lotsplatschef fram och sa att cheferna i Norrköping inte kunde någonting om sjön. Expressens reporter tog upp en intervju med verkschefen på band.

Generaldirektörens läste först upp verkets pressmeddelande och berättade om mitt traktamente och mina andra förmåner efter fyrvistelsen. Samtalet fortsatte:

" – Men är det trots allt inte en disciplinär åtgärd mot honom att förflytta honom från sjökarteavdelningen till den här elektroavdelningen.

” – Jo, det är en extraordinär åtgärd och det gör man, kan jag tala om, inte utan orsak. Den saken är klar. Vi menar nog att vi har mycket välgrundade skäl till att göra det ... Var och en borde begripa att den eller de som har ansvaret för verksamheten vidtar inte såna här åtgärder om det inte finns starka, saklig skäl.

För mig är det fullständigt befängt hur man kan vända och vrida till en sak på det här sättet. Jag ska inte bli mångordig nu, Men läs JK-rapporten och läs… JK är i alla fall den högsta rättsprövande myndigheten i det här landet när det gäller myndigheters beteende och handläggning av olika saker.

Jag menar att längre kan man inte komma i det här landet när det gäller att få en sak opartiskt prövad. Och den som ifrågasätter JK:s opartiskhet är ju verkligen ute och reser, det är ganska otvivelaktigt ...

När det gäller Ahlmark så har han en läggning som inte bara innebär att den som har en annan uppfattning än han själv inte bara har saklöst fel utan dessutom drivs av oärliga syften. I ett sådant dokument, från en sådan instans få se sådana uttalanden ...

Jag tycker nog att man borde begrunda lite grann vem det är man talar med, innan man tror fullt och fast på Ahlmark. Jag tycker man har rätt att begära det av journalister.

Jag håller på att gå upp i varv nu, för jag blir förbaskat irriterad över detta nu. För samtidigt är det så i samhället att det går bra för en underordnad att slå uppåt, det blir fina rubriker av det, men jag kan inte gå ut och slå tillbaka, det känner jag i ryggmärgen varenda gång. Jag kan alltså inte säga vad jag vill. Jag kan inte göra det...”

Tiden på kassunfyren rann ut, fredagen i den andra veckan kom och jag packade för hemfärd. Instrumenten som vi installerat, var inte riktigt intrimmade ännu. Kurt fick stanna kvar där ute ett par dagar till, och en riktig ingenjör avlöste mig.

Jag skrev några avskedsrader i fyrens dagbok. Min förhoppning var att jag inte hade förstört den magnifika byggnadens rykte för all framtid.

På knappt två veckor hade jag blivit något av specialist på att rensa fisk – trodde jag i alla fall. Det var nästan det enda vi ätit – i alla varianter. Den tunga delen av packningen vid hemfärden bestod också av frysta torskfiléer.

Helikoptern kom punktligt på förmiddagen och plockade upp mig. Jag tog Kurt i hand och tackade för två minnesvärda veckor. Min avlösare bara log och skakade på huvudet.

– Om du bara visste vad som hänt hemma! skrek han gång på gång medan helikopterpiloten satt kvar och väntade på mig. Jag kastade in min väska, torsken, skrivmaskinen och verktygslådan innan det bar iväg mot Öland.

Det låg mycket post och väntade när vi landade på fyrplatsen. Efter en kort paus lyfte vi mot Norrköping. Men efter bara några minuter i luften började en varningslampa blinka på pilotens instrumentpanel och vi fick vända om. Jag hann tänka att jag hade för mycket ogjort för att ”ramla ner” just då. Felet fixades efter några samtal med mekaniker och vi var på väg igen. Jag höll tummarna när vi korsade Kalmarsund.

När helikoptern landade på plattan vid Händelöverkstaden, fick jag ett glatt mottagande av arbetskamraterna. Lokalpressen var på plats. Men jag möttes också av en kalldusch.

Detaljchefen för ”styrka 10”, hade uttalat sig till lokaltidningen. Trots att jag kanske innerst inne förstod att jag inte skulle slippa problem, blev jag otroligt besviken när jag möttes av löpsedeln: "Vi vill inte ha honom tillbaka".

Det gjorde mindre att lotsförbundets ordförande var på krigsstigen. Han hade reagerat surt på att jag kritiserat styrelseledamotens passivitet i DN. Brevet, där han bad mig hålla mig borta från lotsförbundets frågor, var inte adresserat till mig eller DN. Nej, det hade skickat det till mitt fack via verkets informationschef, som passade på att förse tidningarna med kopior.

Verkets revisor, som jag hade ett bra förhållande till sedan tidigare hade tillfälligt tagit över avdelningsordförandeklubban efter den tragiska händelsen i Kungsbacka. Han försäkrade vänligt att facket fortfarande gav mig mitt fulla stöd och att utspelet av lotsförbundets ordförande och min tidigare arbetskamrat inte hade någon som helst inverkan på fackets inställning – snarare tvärt om.

Det var skönt att vara hemma hos familjen igen. Christina var på bra humör och hade fått många positiva reaktioner av både arbetskamrater och grannar. Det hade kommit många sympatiska brev med posten. Jag var hårt uppvaktad av medierna hela eftermiddagen efter landningen. Det blev inte lugnare på kvällen.

Radioprogrammet "Kanal 13" hade Sjöfartsverket som tema. Många kritiska röster hördes. Reportern berättade utan omsvep om sina svårigheter att fritt få intervjua personer på verket. Informationschefen hade inte varit direkt samarbetsvillig och påstod dessutom att någon anställd som uttalat sig i en kvällstidning var alkoholist, och därför inte skulle var trovärdig.

Radioreportern hade under sitt besök i Norrköping fått intrycket att de anställda på verket var rädda. Men generaldirektören fick chansen att förklara sig i direktsändningen.

Johansson försäkrade att han kunde reglerna och att det aldrig skulle falla honom in att förbjuda någon att ställa upp i en intervju eller säga sin mening.

En bandad intervju med avdelningsdirektör Nöring spelades upp i programmet. Han berättade om verksledningens påtryckningar på sina egna olycksutredare.

Generaldirektören svarade att nautikerna nog var duktiga på sitt sätt, men när man kommer in på rent karttekniska och andra expertbetonade saker så fanns det experter och det var angeläget att lyssna på dem! (P1.28.9.79)

Det var också intressant att höra hur GD fullt ut anammat den karttekniska bluffen som utestängde nautikerna, och JK Gullnäs sätt att uttrycka sig angående regelkunskap och tillämpning.

Verkets haveriutredare kritiserade nu öppet generaldirektörens och sjökartedirektörens metoder också i DN. Själv förklarade Nöring att han var ”fed up”, d.v.s. fått nog. Verksledningens sätt att sköta Tsesisaffären hade gjort arbetsmiljön påfrestande, inte minst psykiskt. Utredarna kände sig sparkade på smalbenen. Därför gick avdelningsdirektören nu ut i media, ”för att skydda de goda nautiker och andra duktiga tjänstemän som skadats inom verket”. (DN 29.9.79)

Först till kvarn! Generaldirektören bestämde sig för sin del samma dag. Han satsade på ett äkta hat trick. Verkschefen brydde sig den här gången inte ens om att gå via regeringen för att få en ”opartisk” utredare till sin hjälp. Han kontaktade direkt JK Ingvar Gullnäs, som för övrigt var fullt upptagen med förberedelserna inför Tsesisrättegången. Johansson skrev att han ville ha en snabb utredning med anledning av vad som framförts bl.a. i massmedierna. Det ord som JK Gullnäs den här gången fick att bolla med var varken ”systematiskt” eller ”medvetet”. Nej, nu ville GD veta om det förekommit ”otillbörliga” påtryckningar eller annan ”olämplig” påverkan på de interna haveriutredarna. (30.9.79)

Omvärldens uppmärksamhet på min fyrvistelse hade stärkt fackets position avsevärt. Men den chef på fyrsektionen som ringde till fyren och var sur, tyckte att jag hade fått mer än tillräcklig uppmärksamhet. Fortsättningsvis skulle jag få hålla mig inomhus – i förrådet.

Sagt och gjort. Jag packade ihop mina prylar i verkstaden, stängde verktygslådan och bytte den mörkblåa overallen med emblemet och stövlarna mot snickarbyxor och träskor med stålhätta.

Inför de fortsatta förhandlingarna om min framtid, åkte jag upp till Stockholm för att träffa förbundsjuristen på TCO. Jag var ute i god tid och fick några timmar över på förmiddagen. Min nyfikenhet tog mig till Riddarholmen. Jag var på jakt efter ”omständigheter”.

Jag befann mig på historisk mark. I en av Riddarhusets fristående flyglar hittade jag JK-ämbetet. Den månghundraåriga lätt rosafärgade byggnaden var omgiven av välskötta grusade gångar, rabatter och gräsmattor. Som ett litet kvadratiskt slott mitt i city. Inte en parkeringsplats, inte en

kvadratmeter asfalt. Och inte en människa fanns inom synhåll. En brant stentrappa ledde upp till ingången med en hög och smal entrédörr. Den var öppen och knarrade lite när jag klev på.

Jag kom in i en liten hall. En korridor med några stängda dörrar ledde till vänster in i huset. Den branta trätrappa rakt fram gick upp till övervåningen. Till vänster en enkel expedition, till höger något som liknade ett litet väntrum, med ett par fåtöljer ett litet bord och ett tidningsställ. Jag var helt ensam. Ingen människa syntes till. Jag ropade, men fick inget svar. Jag tittade på klockan, men det var långt till lunchtid. Jag hade inte föranmält min ankomst. De kanske fikar, jag väntar väl då? tänkte jag och tog steget in i det lilla väntrummet.

Jag hade bara suttit någon minut innan jag hörde röster. Jag gick ut i korridoren. En dörr hade öppnats en bit bort till höger. Solens stålar lyste starkt genom den öppnade dörrspringan. Jag hörde ett samtal avslutas. Dörren stängdes varsamt utifrån. Det knarrade i parketten och ekade lätt när vaktmästaren kom emot mig.

Jag presenterade mig och mitt ärende och fick ett vänligt bemötande. Han hänvisade mig upp till övervåningen. Där fanns några uppställda bord med gröna filtdukar. Rummet liknade en hall, helt rent från andra inventarier. På ett av borden längst in låg det några pärmar och kassettband. Jag tog plats på en bordsgavel och väntade några minuter.

Vaktmästaren kom upp och serverade mig tre tjocka arkivpärmar. De innehöll alla registrerade handlingar från de båda Tsesisutredningarna. Materialet var så stort att jag bara skulle hinna skumma igenom det. Här fanns allt källmaterial, bl.a. originalutskrifterna från förhören. Men också brev, anteckningar på lösa lappar och mycket annat underlag som inte fanns registrerade i JK-besluten.

Det var lätt att fastna då det fanns så mycket nytt och intressant att läsa. Jag fick skärpa mig ordentligt för att kunna koncentrera mig på det jag verkligen ville se. Protokollet efter JK: s samtal med Statskontorets avdelningsdirektör var en höjdare i mina ögon. Den nästan skoningslösa kritiken av Hallbjörner var en total överraskning för mig. Hur kunde Gullnäs helt bortse från den? Och visst blev jag både snopen och skärrad när jag fick klart för mig att sjökartedirektören dragit sex veckor över tiden innan han lämnade tillbaka sitt första förhörsprotokoll. Alla andra väsentliga förhör hade hållits under den tiden. Jag blev paff när jag upptäckte vad som hänt med originalen av det utskrivna protokollet av Gullnäs förhör med Hallbjörner. Innehållet var fullständigt omredigerat! Rödpennan hade använts flitigt. Där inte ändringarna fick plats på framsidan, hade den nya versionen skrivit ut på maskin och klistrats in på baksidorna av originalprotokollen – sida efter sida!

Jag blev upprörd. Var det genom sådana här förhållanden Hallbjörner skapade sitt trovärde? JK hade hänvisat till ”omständigheter” som talade till förmån för sjökartedirektören, men stannat vid det och inte nämnt vad han grundade sin bedömning på. Han hade heller inte med ett ord sagt vad Hallbjörner hade för material som fick JK Gullnäs att tycka att Hallbjörners berättelse var korrekt och ”präglades av goda insikter”.

Jag tittade på klockan och upptäckte att jag inte skulle ha tid att läsa allt jag ville. En speciell sak som jag inte ville missa var vad Hallbjörner hade sagt om händelserna på olycksdagen. Det var då Sjölin visade djupkartan med grundet för lotsdirektören som samma dag resulterade i en utskällning och munkavle av Hallbjörner. Även här hade rödpennan gått fram. ”olämpligt att” hade Hallbjörner efter sex veckors betänketid ersatt med ”varit bättre att först i lugn och ro utvärdera materialet och sedan…”.

Jag kände att pulsen ökade. JK hade tillåtit bluffar och efterhandskonstruktioner. Hallbjörners okunskap om kartor var känd, och experten Sjölin hade redan gett lotsdirektören en kopia av

djupkartan. ”Materialet” var utvärderat och det behövdes framförallt inget ”lugn och ro.” Jag behövde varken lugn eller ro för att direkt konstatera att det här grundet inte fanns i sjökortet.

Hur var det här bollandet av åsikter möjligt i en JK-utredning som skulle syna sjökarteavdelningens mygel och mörkläggning? Gällde ingenting från det muntliga förhöret, och hur många versioner fick sjökartedirektören lämna in? Vad hade han egentligen sagt från början? Frågan jag direkt tänkte på, var om Hallbjörner hade haft tillgång till mitt och andras förhörsprotokoll innan han själv svarade sex veckor försenad? Vaktmästaren hjälpte mig att kopiera några papper innan han gick iväg för att ta reda på om bandupptagningarna fanns kvar. Det tog en stund innan jag fick veta att magnetbanden redan var raderade. De skulle återanvändas i nya förhör. På frågan om handlingarna var offentliga under utredningens gång, fick jag ett för mig negativt svar, dvs. ett svepande ja. Fan också!

Jag betalade några kronor för de stämplade kopiorna med sigill, gick till Gamla Stans tunnelbana för att ta mig till Östermalm.

Jag fick ett vänligt mottagande även här och satt ganska länge hos förbundsjuristen. Han var en upptagen man. Det blev många avbrott i vårt samtal. Telefonen ringde och flera sekreterare gick in och ut. Skrivbordet var belamrat med pappershögar.

Juristen berättade att det var klart med en prövning i Arbetsdomstolen. TCO-styrelsen hade ställt medel till förfogande. Vi var överens om upplägget inför den centrala förhandlingen:

Om inte verket backade fullt ut, skulle facket utnyttja sitt s.k. ”tolkningsföreträde”. Det innebar att jag tills vidare skulle få tillbaka mitt gamla jobb. Om verket ändå valde att fullfölja omplaceringen, var man tvungen att gå till AD.

Det trodde ingen av oss att verket skulle våga sig på. Vi var helt överens, och det fanns därför ingen anledning för mig att vara med på den centrala förhandlingen som skulle hålla på Arbetsgivarverket i Stockholm. Vi pratade om saken, men det var inte heller "brukligt" enligt juristen. För övrigt fanns det inte tid att gå in på detaljer om händelser eller min situation.

Jag var nöjd och optimistisk, men hade mycket att fundera på när jag tog tåget hem till Norrköping. Jag var fortfarande upptagen med tankarna på vad jag upptäckt hos JK.

Christina var inte lika optimistiskt när det gällde förhandlingarna och framtiden. Varför skulle det vända nu? Så här långt hade ju ingenting utvecklats som vi hoppats och trott. Säkert fanns det fortfarande utgångar som vi inte kände till?

På TV-nyheterna samma kväll fick jag veta att chefs-JO Per-Erik Nilsson också skulle utreda min omplacering. Han hade inlett ett eget, s.k. ”initiativärende”. Det var den senaste tidens tidningsrubriker som justitieombudsmannen reagerat på. Nu inledde han sin granskning med att skicka kopior av artiklarna till min generaldirektör Lennart Johansson för kommentar.

Tidpunkten JO valt förvånade mig, eftersom det var allmänt känt att vi stod inför nya och avgörande förhandlingar i omplaceringsärendet. Då visste jag naturligtvis inte att GD Lennart Johansson och JO Per-Erik Nilsson var personliga vänner och samarbetade i andra sammanhang. Per-Erik Nilsson hade ett utredningsuppdrag av regeringen som berörde Sjöfartsverket. Fyra månader tidigare, den 6 juni, skrev Lennart Johansson till Per-Erik Nilsson:

"Broder. Vi har tagit oss samman till ett 'Program för ökad farledsverksamhet' som jag härmed översänder för Din kännedom, även om det inte direkt berör Ditt utredningsarbete.

Hjärtliga hälsningar Vännen Lennart"

Förhandlingarna om min framtid inleddes klockan 15.00 den 9 oktober på Arbetsgivarverket i Stockholm. Min talan fördes av två förbundsjurister, en ombudsman, Anita och ett arbetsplatsombud. Mina fackliga representanter räknade till nio juridiska ombud på arbetsgivarsidan. Från Sjöfartsverket kom dessutom administrativa chefen Järmark, personalchefen Carlgren, Nordström, och mellanchefen på fyrsektionen. Han hade just fått beskedet att hans sektionschef som välkomnade mig och skjutsade mig till verkstaden, hastigt gått bort.

Sjökartedirektören Hallbjörner befann sig i Paris men hade full kontroll på läget genom intensiv kontakt med Järmark på telefon.

Förhandlingarna följdes av media och flera tidningar hade dagen innan artiklar om det som skulle hända och redovisade vår taktik öppet. Det skulle läggas ett kompromisslöst krav från facket. Mitt ordinarie jobb tillbaka – eller fortsättning i Arbetsdomstolen.

För mig var förhandlingen bara ett formellt nödvändigt steg för att senare, på ett eller annat sätt, komma till ett avgörande i AD. Det handlade om framtiden, familjen och alla relationer jag hade med människor och kunde tänkas få i framtiden. Det viktigaste var att få ”listorna” ur världen och dementera de påhittade påståenden som gällde mitt sätt att sköta jobbet. En annan önskan jag hade var att klara upp bakgrunderna till förtalet mot mig som JK Gullnäs hade publicerat utan chans för mig att bemöta. En rättslig prövning i AD skulle säkert bli en tung men nödvändig sak att gå igenom och ingenting som jag direkt såg fram emot. Även om det skulle bli ett smärtsamt uppvaknade för de inblandade kamraterna, var det enda möjligheten att visa sjökartedirektörens metoder att utnyttja personal i beroendeställning. Det skulle också vara den enda möjligheten för mig och Christina att få fortsätta arbeta med det vi ville, kunde och flyttade till Norrköping för. All annan omplacering skulle bli ett tungt nederlag.

Den mest troliga utvecklingen var att verket skulle stranda förhandlingen när de fått fackets kompromisslösa bud. Jag väntade otåligt på besked vid telefonen hemma i Norrköping. Det hela förväntades vara överstökat på någon timme.

Facket presenterade vårt bud genom chefsjuristen på TCO. Sjöfartsverket svarade att jag inte skött jobbet och att det inte fanns någon anledning att ta tillbaka mig. Facket sa under de fortsatta samtalen att man var beredd att kalla alla som skrivit på namnlistorna och låta AD avgöra.

Efter en lång paus menade arbetsgivarsidan att de som skrivit på listan förmodligen inte skulle klara den psykiska påfrestning i AD med tanke på den uppståndelse som fallet nu hade fått i medierna. Förhandlingarna såg ut att stranda som väntat, positionerna var låsta.

Man hade redan börjat packa ihop när chefsjuristen på verkets sida föreslog en gemensam middag. Nordström hamnade vid samma bord som min chefsförhandlare, som började ställa raka frågor. Nordström var svarslös. Det var flera vid bordet som höjde på ögonbrynen och undrade hur AD skulle reagera om verket inte kunde styrka kritiken mot mig?

Parterna återvände till förhandlingsbordet och utfrågningen av Nordström fortsatte. Svaren uteblev helt och bollades över till de närvarande från verksledningen. Samma resultat.

Jag höll mig nära telefonen, och började bli orolig när det gått drygt fem timmar och ingen hört av sig. Förhandlingarna avbröts klockan halv nio på kvällen. Jag fick då ett första samtal från min chefsförhandlare från TCO. Jag blev besviken när han berättade att det inte var avgjort och att förhandlingarna skulle fortsätta nästa dag. Jag frågade varför och vad som hänt?

– Det var motsidan som ville snacka igenom det här, sa han. Jag kan inte säga så mycket, men de får jobba.

Förhandlingarna kom inte igång på avtalad tid dagen därpå. GD Lennart Johansson hade blixtinkallats till Stockholm för ett möte med Arbetsgivareverkets chef.

Verket jobbade febrilt på en uppgörelse i godo. En timme försenade kunde man sätta sig ner vid förhandlingsbordet igen. Det dröjde inte länge förrän verket lade fram sitt första förlikningsbud. Parternas chefsförhandlare gick ut tillsammans och tog en öl. När de kom tillbaka var de överens om att inte pröva 18 § i anställningsförordningen. Man hoppade alltså över frågan om en kartograf hade samma arbetskvalifikationer som en elingenjör. Det skulle innebära en massa merjobb eftersom man då måste diskutera sakfrågor. Nu handlade det mer om en uppgörelse mellan TCO och staten.

När jag på kvällen fick samtalet från Stockholm hade jag en obehaglig känsla att det inte alls gått som det var tänkt.

– De har lagt ett bud. Du kan komma tillbaka om du börjar på ett annat ställe inom sjökarteavdelningen.

Jag förklarade än en gång för min företrädare att den lösningen innebar yrkesförbud. Jag var specialist inom ett smalt område och det skulle bli stora problem att förlora tjänsten och byta karriär. Problemen på sjökarteavdelningen skulle också vara kvar om man inte gick till botten med det som hänt.

– Men vi måste komma med ett motbud, annars ser det illa ut om vi kommer till AD. Har vi inte lagt ett eget bud, hamnar vi i underläge där. Det räckte inte med vårt utgångsbud, man måste kunna visa kompromissvilja, förklarade juristen.

Det började bli sent. Christina och barnen var borta hos vänner, och jag hade ingen att diskutera läget med.

– Det är väl bara att lägga ett bud som vi vet att de inte vill ta, sa jag blåögt. Vi sa ju jobbet tillbaka eller Arbetsdomstolen. Jag har inget problem med det.

– Javisst, men det får inte vara för drastiskt… jag kommer tillbaka lite senare, sa juristen och återgick till förhandlingarna.

Klockan hade passerat midnatt när jag fick nästa samtal. Den övriga familjen hade kommit hem och sov. Jag hade bara kort pratat med Christina och var rädd för att hon skulle få rätt igen.

Verket hade lagt fram ett nytt förslag. Jag skulle flyttas till ”Specialdetaljen” tre veckor framåt i tiden. Arbetsuppgifterna hade man inte diskuterat över huvud taget.

Jag började bli riktigt orolig och kände hur alla positiva tankar började lösas upp i en mardrömslik sörja. Hade man inte förstått min situation? Hade förberedelserna varit för dåliga? Hade jag fått för lite tid tillsammans med TCO-juristen? Skulle jag varit med i Stockholm trots allt?

Jag reagerade extra när jag fick höra det aktuella rumsnumret. Sjöfartsverket hade tänkt placera mig utanför sjökarteavdelningen, i ett avsides rum på en annan våning!

När jag påpekade det började chefsjuristen låta osäker. Han sa att en AD-prövning trots allt skulle kosta TCO-S ganska mycket. Pengar man inte var helt säker att få tillbaka.

Jag trodde inte mina öron. Var det plötsligt en ekonomisk fråga?

Han försökte få mig på bättre humör. Han berättade att det i avtalstexten skulle skrivas in att en utomstående undersökning av arbetsmiljön skulle göras på sjökarteavdelningen och att det kunde leda till förändringar.

Jag kände att hoppet om en framtid tynade bort. Huvudet var tomt, nervositeten och tröttheten hade gjorde sitt, tankarna snurrade och blev bara svartare för varje gång hjärnan tog ett varv in i framtiden.

Halv fem på morgonen blev jag väckt av telefonen. TCO-juristen ringde och fick mig tro att jag fått upprättelse och öste på med positiva argument:

Bara det att jag kom tillbaka till sjökarteavdelningen var för honom en upprättelse. Det var verket som förlorat, menade han. Nu hade verket fått krypa till korset och erkänna att man gjorde fel när man försökte tvångsomskola mig utan saklig grund. Det lät som om fackets förhandlare var nöjd. Avtalet var klart, men någon direkt uttalad upprättelse från verksledningens sida var omöjlig att åstadkomma, och det hade gått trögt på slutet. Rumsfrågan hade tagit tre timmar att lösa. Mest med anledning av att Hallbjörner inte ville kompromissa från sin position i Frankrike. Han ville absolut inte ha mig på samma våning som han själv satt på, men hade till sist fått ge med sig.

Jag hade förlorat och var fruktansvärt besviken. Mina juridiska förhandlare hade ju ingen aning om och kunde kanske inte heller förstå vad jag hade framför mig med det här resultatet.

Jag somnade. Trekvart senare ringde en fotograf på dörren och ville plåta ”segraren” vid frukostbordet.

Folkbladet hade chansat att avtalet skulle bli klart under natten och var ensam morgontidning med nyheten. Redaktionen hade plockat fram klippet med ”Jag kommer tillbaka” och satt rubriken ”Sjöfartsverket backar”.

Kompisarna på Händelö dukade till segerfest. Båda TV-kanalerna gjorde reportage och gratulanter ringde hela dagen. När jag kom hem väntade flera tidningsintervjuer. På kvällen kom spelkompisarna från verkstaden hem till mig, och vi spelade rock, blues och ”Viggen” på hög volym och tog bara paus för TV-nyheterna. Generaldirektören gömde sig fortfarande bakom kamraternas namnlistor när han förklarade varför jag omplacerats.

Det var det första negativa resultatet av den uteblivna AD-prövningen. Verksledningen skulle fortsätta precis som om ingenting hade hänt. Jag anade redan att jag skulle få det helvete som chefen på fyravdelningen varnade mig för i Oxelösund. Och det skulle komma fler kallduschar.

Alla verkets anställda fick ett exemplar av förhandlingsprotokollet. Den känsliga rumsfrågan hade fått en egen paragraf. Först nu fick jag reda på att verket menade att den här lösningen var sämre än den som gällde, men att man gick med på att "pröva" överenskommelsen? Jag fattade ingenting. Skulle jag provtjänstgöra efter tretton prickfria år?

Det blev inte bättre av generaldirektören uttalande i Norrköpings Tidningar nästa dag. Under rubriken ”Det här är ingen upprättelse" menade Lennart Johansson att det inte fanns något samband mellan min kritik och omplaceringen. Nej, det var med hänsyn till mig själv och mina tidigare arbetskamrater, sa verkschefen. Och min utbildning var återigen inte särskilt specialiserad och min kompetens inte så kvalificerad att mitt nya jobb innebar någon större omställning.

I Östgöta Correspondenten sa Johansson dessutom att det var synd om de experter i Sjöfartsverket som känner sig utpekade av mig. Att de fortfarande var utsatta för psykisk press.

Jag blev helt tom. Vi hade inte kommit framåt en tum. Vad kunde nu hända om det var verksledningens mål att visa att återkomsten till sjökarteavdelningen var sämre för mig än om jag stannat på verkstaden? Och var gick gränsen för att ”provtjänstgöringen” skulle misslyckas?

Min erfarenhet att tolka den här typen av avtal var i det närmaste obefintlig. Men de arbetskamrater på Händelö som var mer insatta i fackliga avtal, skakade bara på huvudet. Det här var inget bra avtal – för mig. Jag var tvungen att ringa upp min chefsförhandlare på TCO för att få en förklaring, men det var kalla handen. Man hade gjort vad man kunnat. Hur generaldirektören hade uttalat sig saknade intresse. Avtalet gällde och sjökarteavdelningen skulle granskas ur arbetsmiljösynpunkt. End of story.

Anita kom hem till Christina och mig efter jobbet och berättade i detalj vad hon varit med om i Stockholm. Hon var besviken och hade också sett fram emot att få sjökartedirektörens metoder att leda verksamheten rättsligt prövad. Hon hade ju själv drabbats i allra högsta grad, även om hon som vanligt inte visade några känslor i den riktningen.

Juristerna på motsidan var förbannade över att verkets administrativa chef, Järmark, inte kunde säga någonting utan att först fråga Hallbjörner i Paris. Det var ett evigt springande fram och tillbaka till telefonhytten. Det hade liknat en fars och tiden rann iväg. Irritationen ökade efterhand. Det blev mer och mer pinsamt inför alla närvarande. Verkets representanter skrek åt varandra i korridoren utanför förhandlingsrummet och det smälldes i dörrar.

Anita tyckte att det var helt oförklarligt att TCO-S hade släppt greppet och börjat kohandla. Det var ett guldläge som av någon anledning missats. Vi var båda överens om att det också var en stor miss att vi själva inte hade haft någon kontakt under förhandlingens gång.

Intrycken jag fått från olika håll nu efteråt, gjorde mig riktigt deppad. TCO-tidningen kommenterade uppgörelsen i det kommande numret.

"I förhandlingarna angav TCO-S att Sjöfartsverket inte kunnat styrka att det finns saklig grund för omplaceringen. Den av Sjöfartsverket påstådda dåliga arbetsmiljön och de uppkomna samarbetssvårigheterna på Sjöfartsverket beror på andra omständigheter än Ahlmark, ansåg TCO-S. Inte heller har verket kunnat styrka sina påståenden om att Ahlmarks misskött sina arbetsuppgifter ..." (TCO-tidningen 17.10.79)

Jag skulle desillusionerad men kaxig kommentera resultatet till pressen. På sätt och vis nöjd, men ändå besviken var min summering. Men det fanns ju annat att fokusera på. Jag berättade att jag såg fram emot Tsesisrättegången och envisades med att det då skulle gå åt pipan för verksledningens linje. Varför skulle jag vara mer ödmjuk än Sjöfartsverkets chef?